

Budgetskrivelse 2026

Förskolenämnden

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Utbildningsnämndernas gemensamma arbete för likvärdig utbildning	4
Förändringar i omvärlden.....	5
Barnen som rättighetsbärare	5
Barnens behov	6
Nationella utredningar och beslut	7
Befolkningsutveckling och kapacitet.....	11
Förändring och utveckling av nämndens verksamhet.....	14
Stärkt kvalitet och likvärdiga livschanser	14
Tidiga och gemensamma insatser.....	16
Stärka förutsättningar för ledning och styrning	18
Stärka kompetensen.....	19
Förskolors fysiska miljö som kvalitetsfaktor.....	21
Digitala strukturer och system	22
Kommunbidrag.....	24
Riktade statsbidrag och övriga bidrag.....	27
Begäran om investeringsram.....	28
Investeringsram	28

Sammanfattning

Förskolan är med rätt förutsättningar avgörande för att kompensera för hemförhållanden och för att ge Malmös barn de färdigheter och förmågor som krävs för jämlika livschanser och en god hälsa genom hela livet. Detta är särskilt angeläget i en stad som Malmö där boendesegregation och stora inkomstskillnader i hög grad påverkar barnens uppväxtvillkor. Tidiga insatser bidrar till en gynnsam utveckling för barnen och till att använda stadens resurser på ett sätt som undviker mer kostsamma insatser längre fram.

Förskolans betydelse för barn, som det första steget i utbildningssystemet och som arena med potential att stärka uppväxtvillkoren, betonas såväl nationellt som i stadens arbete. Utvecklad samverkan med andra nämnder, myndigheter och civilsamhälle kring tidiga samordnade insatser är i detta sammanhang centralt. Det långsiktiga utvecklingsarbetet för att höja utbildningens kvalitet och att minska skillnaderna i måluppfyllelse mellan stadens förskolor behöver ges stärka förutsättningar. Detsamma gäller nämndens uppsökande arbete samt främjande och förebyggande insatser för barn och vårdnadshavare i öppna förskolor och familjecentraler.

Formell och hög kompetens hos medarbetarna på förskolorna och god ledningsförmåga hos rektor har avgörande betydelse. Det förutsätter dock grundläggande och långsiktigt hållbara förutsättningar för varje förskola att möta skollagens och läroplanens förväntningar, men även riktade insatser och resurser från huvudmannen till specifika förskolor med särskilda behov.

Samtidigt som förskolenämnden ser att takten i utvecklingsarbetet behöver öka fortsätter barnantalet i nämndens målgrupp att minska de närmaste åren. Det innebär minskat kommunbidrag. Parallellt bedöms statsbidragen minska och nämndens kostnader, däribland för lokaler, öka. Trots ett kontinuerligt arbete med att anpassa kapacitet och organisation till antalet barn i verksamheten står alltså nämnden inför omfattande strukturella utmaningar. Det krävs anpassningar, samtidigt som långsiktigt hållbara förutsättningar för att öka andelen förskollärare och formellt utbildade barnskötare är av hög prioritet. För att möta befolkningsminskningen tidigareläggs avveckling av ej ändamålsenliga lokaler och flera nybyggnadsprojekt senareläggs. Utbyggnadsbehovet drivs dock framför allt av behovet av att ersätta platser i lokaler med tillfälliga bygglov och att kunna erbjuda förskoleplatser i utbyggnadsområden. Förutsättningar för fortsatt arbete med kvalitativa och ändamålsenliga förskolemiljöer har stor betydelse för att stärka kvaliteten i förskolan.

En stor mängd nationella utredningar med fokus på förskolan pågår och nya lagförslag kan på ett påtagligt sätt komma att påverka nämndens uppdrag. Förskolenämnden vill betona att höjda ambitioner på både nationell och kommunal nivå behöver följas av stärkta förutsättningar. I ett utmanande ekonomiskt läge är en långsiktigt hållbar finansiering av största vikt.

Utbildningsnämndernas gemensamma arbete för likvärdig utbildning

Utbildning är en grundläggande mänsklig rättighet. Stadens tre utbildningsnämnder arbetar för en likvärdig utbildning med hög kvalitet. Nämndernas gemensamma uppdrag är grundläggande för att nå stadens målsättningar gällande goda uppväxtvillkor och en jämlik stad. Långsiktiga satsningar på utbildningsverksamheten är nödvändiga för att staden ska kunna erbjuda en kvalitativ utbildning som stärker barns och elevers förutsättningar för livslångt lärande och framtida självförsörjning.

En välutvecklad samverkan mellan utbildningsnämnderna bidrar till att barn, elever och vuxna fortsätter att utvecklas och bygger vidare på sin kompetens genom hela livet. Hållbara och sömlösa övergångar mellan skolformerna är ett område där utbildningsnämnderna fördjupar sin samverkan. Nämndernas kompensatoriska uppdrag kräver dessutom nära samverkan med ytterligare nämnder såsom arbetsmarknads- och socialnämnden och funktionsstödsnämnden. Nämnderna behöver ges förutsättningar att bibehålla och utveckla dessa samverkansprocesser.

Stödjande digitala strukturer är en central förutsättning i utbildningsnämndernas utvecklingsarbete och implementeringen av en modern systemmiljö är här en viktig del. Detta är nödvändigt för såväl effektiva arbetssätt som ur datasäkerhetssynpunkt, men är initialt förknippat med stora kostnader.

Avgörande för en trygg omsorg och likvärdig utbildning är kompetenta medarbetare som kan möta barn och elever i en föränderlig omvärld. Nämnderna behöver säkerställa en god arbetsmiljö och skapa förutsättningar för kompetensutveckling. I detta ingår att möta de krav som det nationella professionsprogrammet ställer. Även i denna del bedömer nämnderna att kostnaderna för implementering är betydande.

Under de senaste åren har ett flertal nationella utredningar som rör skolområdet tillsatts. De kommande åren väntas dessa resultera i lagändringar eller andra nationella beslut, som troligen kommer innebära en förstärkt statlig styrning av skolväsendet och nya krav för staden att förhålla sig till. Det är för tidigt att uttala sig om exakt vilka konsekvenser detta får för staden, men det skulle kunna medföra behov av kompetenshöjande insatser eller utökat stöd till verksamheten. Utöver utredningar och förslag som påverkar nämndernas grunduppdrag väntas också ökad styrning inom andra områden, till exempel gällande brottsförebyggande arbete samt säkerhet och beredskap.

Förändringar i omvärlden

Här besvarar nämnden följande frågeställningar:

- Vilka viktiga beslut, händelser och förändringar i omvärlden förväntas påverka nämndens verksamhet under 2026 och framåt, samt på vilket sätt?
- Vilka förändringar ser nämnden behov av i Malmö stad som helhet som skulle möjliggöra förbättringar i den egna verksamheten? Hur kan nämnden bidra till att underlätta måluppfyllelsen och/ eller minska nettokostnaderna för Malmö stad som helhet?

I detta avsnitt fokuserar förskolenämnden på faktorer i omvärlden som har stor påverkan på förutsättningarna för att vidareutveckla förskolans verksamhet. Förskolan som skyddsfaktor i barns liv och som samhällsaktör har kommit att hamna alltmer i blickfånget. Såväl på nationell nivå som i Malmö stad lyfts en likvärdig förskola med god kvalitet fram som en av de avgörande förutsättningarna för goda uppväxtvillkor och därmed för en gynnsam utveckling av hela samhället.

Barns rätt och behov är grundläggande för nämndens utvecklingsarbete och inleder avsnittet. En beskrivning av pågående utredningar och lagförslag ger därefter en bild av de ökade förväntningarna på förskolan just nu. Kraven ökar samtidigt som förskolenämnden till följd av minskat barnantal står inför ett anpassnings- och omställningsarbete som i hög grad påverkar bemannings- och kapacitetsplaneringen. Konsekvenser av den negativa demografiska utvecklingen och de krav detta ställer på förskolenämnden lyfts därför särskilt i detta avsnitt.

Barnen som rättighetsbärare

Barnkonventionen speglar en barnsyn där barnet är en egen och fullvärdig människa med självständiga tankar, känslor och åsikter. Barn är kompetenta och handlingskraftiga och ska få möjlighet att vara delaktiga och påverka sina liv. Enligt denna barnsyn har barns tid i förskolan ett egenvärde och ska inte ses som en transportsträcka till att bli vuxen.

Skollagen och förskolans läroplan utgår ifrån barnkonventionen och ett barnrättsperspektiv. Av skollagen framgår att barnets bästa ska vara vägledande och en utgångspunkt i all utbildning och annan verksamhet som rör barn. Förskolenämndens grunduppdrag går i linje med Malmö stads vägledande principer i policyn för mänskliga rättigheter med fokus på barnets rättigheter, jämlikhet och jämställdhet. Det kontinuerliga och systematiska utvecklingsarbete som sker på varje förskola och på huvudmannanivå för att anpassa utbildningen utifrån barnens behov är grundläggande i nämndens arbete med mänskliga rättigheter. Det systematiska utvecklingsarbetet bygger på dialoger på varje förskola och på huvudmannanivå och är utformat för att ge kunskap om kvaliteten i verksamheten. För huvudmannen innebär dialogerna möjlighet att fånga upp barns röster och perspektiv till en övergripande nivå.

Förskolenämnden bidrar både genom sitt kärnuppdrag och genom samarbete med andra nämnder och samhällsaktörer i arbetet för att stärka villkoren för demokrati och inflytande för Malmöborna. Inom ramen för kommer nämnden att bidra i det stadsgemensamma arbetet "Malmö Möts", som är ett koncept för att samla, synliggöra och stärka stadens arbete med demokrati, mänskliga rättigheter och antirasism.

Samtidigt pågår arbete inom nämndens verksamhet för att vidareutveckla strukturer och metoder för att ta tillvara barns åsikter. I samband med framtagandet av denna budgetskrivelse har dialogmöten genomförts tillsammans med barn från några av stadens förskolor. Dialogerna är ett pilotprojekt som möjliggjort ny kunskap om barns åsikter kring demokrati och värdegrundsfrågor. Vid framtagandet av denna budgetskrivelse har även en prövning av barnets bästa genomförts, se bilaga 1.

Barnens behov

Boendesegregationen och stora inkomstskillnader hos Malmös befolkning ställer särskilda krav på det kompensatoriska arbete som nämnden som huvudman ska bedriva för en utbildning och omsorg som bygger på barnens livsvillkor, behov och förutsättningar. Det ställs också krav på en bred samverkan med andra nämnder, myndigheter och civilsamhället för att kunna påverka ojämlika uppväxtvillkor och stärka barns livschanser.

Flera av de kommunala förskolorna finns i delar av staden där förskolornas möjligheter att arbeta kompensatoriskt begränsas av strukturella förutsättningar såsom förhållandevis låg förskollärartäthet och sämre tillgång till ändamålsenliga lokaler och utemiljöer. En utmaning för Malmö och ytterst för barnen är att sådana begränsningar ofta sammanfaller med stadens socioekonomiska struktur. Detta samtidigt som det är belagt i forskning att bristande kvalitet i förskolan kan få särskilt allvarliga konsekvenser för barn som växer upp i socioekonomiskt sårbara områden. Stadens gemensamma förmåga att jämna ut skillnader i uppväxtvillkor är avgörande för en långsiktigt hållbar utveckling.

Barnens möjlighet till återhämtning samt trygga och positiva relationer som bidrar till hälsa och välbefinnande har uppmärksammats som särskilt angeläget i nämndens uppföljningar. I vissa av kommunens förskolor finns ett större behov hos barnen av att stärka sin förmåga att känna igen, uttrycka och därmed reglera sina känslor. Bidragande till en god hälsa och välbefinnande hos barnen är att få utveckla sin identitet och känna trygghet i den. På så sätt stärks barnens självbild och möjligheter att utveckla goda relationer och samspel med andra barn och vuxna. Här behöver det kompensatoriska arbetet med barns språkutveckling ha hög prioritet. Behovet är särskilt stort på förskolor där en förhållandevis stor andel av barnen kommer från hemmiljöer där det pratas ett eller flera andra modersmål än svenska. Barns behov av rörelse, goda matvanor och en väl avvägd dagsrytm är ytterligare ett område som uppmärksammas i nämndens uppföljningar.

Nämndens kvalitetsuppföljningar visar även att förskolorna ser ett generellt

ökat stödbehov hos barn. Nämnden ser exempelvis att antalet barn med uppskjuten skolplikt ökar. Vidare ökar antalet barn med extraordinärt stödbehov, däribland barn med stora medicinska behov. Detta ställer krav på resurser, annan kompetens än den pedagogiska och anpassning av utbildningen. Samverkan med bland annat funktionsstödsnämnden är av stor vikt för att gemensamt möta behoven hos barnen. Förskolenämnden och funktionsstödsnämnden avser att arbeta tillsammans för att öka personalens generella kompetens kring barn med funktionsnedsättning. Nämnderna ser även ett behov av att samverka för att sprida information kring vilket stöd som kan erbjudas föräldrar och anhöriga, i enlighet med nya socialtjänstlagen.

Nationella utredningar och beslut

Den stora mängden nationella utredningar som pågår och nya lagförslag som kan komma att träda i kraft väntas på ett påtagligt sätt påverka nämndens uppdrag. Även om nämnden ser det som angeläget att förskolans roll för varje barn och för samhällsutvecklingen uppmärksammas på den nationella nivån behöver höjda krav på förskolan åtföljas av långsiktigt hållbara förutsättningar för uppdraget. När kraven för att säkra en likvärdig utbildning skärps krävs också ändringar i regelverk samt stärkta förutsättningar som stödjer möjligheterna att leva upp till dessa. Risken är annars att ambitionshöjningar inte får avsedd effekt.

Gemensamt för flera av utredningarna är att de inte i tillräcklig utsträckning tar hänsyn till förskolans särart och behov. Det handlar såväl om finansiella som kompetensmässiga resurser. Nämnden ser även att flera av förslagen kan medföra ytterligare krav på dokumentation och administrativt arbete på alla nivåer i organisationen. Här följer en översikt över utredningar, lagförslag och nya lagar som väntas påverka nämndens arbete 2026-2028.

Aktuella utredningar och uppdrag

Nya regler om cybersäkerhet (SOU 2024:18) och Motståndskraft i samhällsviktiga tjänster (SOU 2024:64)

EU-kommissionen har beslutat om uppdaterade och mer omfattande direktiv rörande cybersäkerhet, NIS2-direktivet samt CER-direktivet. Betänkande om vilka anpassningar av svensk rätt som är nödvändiga för att dessa direktiv ska kunna genomföras överlämnades i mars 2024. Ny lagstiftning har föreslagits träda i kraft sommaren 2025, men tidsplanen är i nuläget inte känd.

Kommuners och regioners grundläggande beredskap inför kris och krig (SOU 2024:65)

Utredningen handlar om grundläggande ansvar och huvudsakliga uppgifter för kommuner och regioner under fredstida kriser och höjd beredskap. Delar som berör skolområdet är bland annat kravet på upprätthållande av måltidsverksamhet i två veckor vid kris eller krig, samt anvisningsskyldighet gällande skyddsrum och krav på utbildningar och övningar. Betänkandet lämnades i september 2024. Förändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2027.

En modern krisreglering för verksamheter på skolområdet (U2024/02201)

Utredningen föreslår en ny förordning om verksamheter på skolområdet och ska tillämpas vid en fredstida krissituation eller när det råder höjd beredskap. Den möjliggör författningsreglering av samtliga huvudmäns uppgifter och ansvar i dessa situationer. Kommunal huvudman ges ett samordningsansvar för samtliga huvudmän som bedriver verksamhet på skolområdet. Förändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2026.

Ämneskunskaper och lärarskicklighet – en reformerad lärarutbildning (SOU 2024:81)

Utredningen föreslår genomgripande förändringar av lärarutbildningarna. För förskolläraryrket innebär det en stärkt ämnesdidaktisk förankring och utökat fokus på praktiska färdigheter. Betänkandet lämnades december 2024. Reformerna föreslås träda i kraft för utbildningar som startar hösten 2027.

Lagradsremiss: En tioårig grundskola

Utredningen föreslår obligatorisk skolstart från sex års ålder genom att förskoleklassen blir första året i en tioårig grundskola. För förskolan innebär detta en förskjutning i ansvar och roll, då barn förväntas börja skolan ett år tidigare. Det kan påverka hur övergången från förskola till skola organiseras och vilka förberedelser som krävs i förskoleverksamheten.

Lagradsremissen överlämnades 31 januari 2025. Ändringarna föreslås träda i kraft 1 juli 2026 och tillämpas på utbildning som påbörjas efter 30 juni 2028.

På språklig grund (SOU 2025:9)

Utredningen behandlar språkutvecklande arbetssätt i alla skolformer. För förskolan föreslås en utökad satsning på strukturerad språkutveckling med särskilt fokus på ordförråd och fonologisk medvetenhet. Betänkandet överlämnades februari 2025. Implementering planeras från läsåret 2026/2027.

Bättre förutsättningar för trygghet och studiero i skolan (SOU 2025:8)

Utredningen riktar sig främst mot grundskola och gymnasieskola men innehåller även förslag om förstärkt samverkan mellan förskola och skola för att underlätta övergångar. Betänkandet överlämnades februari 2025. Lagändringar föreslås träda i kraft 1 juli 2026.

Kunskap för alla – nya läroplaner med fokus på undervisning och lärande (SOU 2025:19)

Utredningen föreslår reviderade läroplaner med tydligare fokus på kunskapsuppdraget och undervisningens kvalitet. För förskolan innebär det en starkare betoning på undervisningsbegreppet och tydligare riktlinjer för barns språkutveckling, grundläggande matematiska förmågor och naturvetenskapliga upptäckter. Betänkandet lämnades mars 2025. De nya läroplanerna föreslås träda i kraft från och med läsåret 2026/2027.

Tid för undervisningsuppdraget (SOU 2025:26)

Utredningen om minskad administration och om reglering av förskollärares och lärares tid (U 2023:01) har haft i uppdrag att lämna förslag som kan

minska förskollärares och lärares administrativa uppgifter och andra uppgifter så att tid kan frigöras för arbete med undervisningen och uppgifter som hör till undervisningen. Betänkandet överlämnades april 2025. Lagändringar föreslås träda i kraft 1 juli 2027.

Uppdrag om revidering av de allmänna råden om måluppfyllelse i förskolan inklusive allmänna råd om styrning och ledning av förskolan

Skolverket har fått i uppdrag att revidera de allmänna råden om måluppfyllelse i förskolan med utgångspunkt i de ändringar i förskolans läroplan som träder i kraft den 1 juli 2025, där bland annat vikten av språkutveckling i det svenska språket betonas starkare. Skolverkets förslag ska redovisas den 11 juni 2025.

Bättre förutsättningar för rektorer inom skolväsendet (U 2024:03)

En särskild utredare ska lämna förslag för att förbättra rektorernas förutsättningar att genomföra sitt uppdrag. Syftet är att stärka rektorernas pedagogiska ledarskap och minska omsättningen av rektorer. Ursprungligen skulle utredningen presenteras den 12 juni 2025 men uppdraget har förlängts.

Förbättrad elevhälsa (U 2024:01)

Utredningen syftar till att stärka elevhälsans arbete och tillgänglighet inom hela skolväsendet. För förskolans del kan förslagen innebära ett tydligare uppdrag kring tidig upptäckt av stödbehov och bättre övergångar mellan förskola och skola. Utredningen delredovisades den 11 april och slutredovisas den 25 juni 2025.

Utredningen om grundläggande svenska och översyn av modersmålsundervisningen

Utredningen föreslår en ny struktur för svenska som andraspråk och modersmålsundervisning. För förskolan rekommenderas utökade insatser för språkutveckling på både svenska och modersmål. Utredningen pågår och slutbetänkandet förväntas vara klart i oktober 2025.

En likvärdig förskola av god kvalitet med obligatorisk språkförskola (U 2024:04)

En särskild utredare ska överväga hur det kan införas en så kallad obligatorisk språkförskola för vissa barn som behöver en bättre språkutveckling i svenska. Syftet är att barn som inte får tillräckligt stöd i sin språkutveckling i svenska i sin hemmiljö ska få det i förskolan. Utredaren ska även lämna förslag i syfte att alla förskolor i Sverige ska ges likvärdiga förutsättningar att erbjuda barnen en utbildning av god kvalitet. Utredningen ska presenteras senast den 18 dec 2025.

Skärpta villkor för friskolesektorn (SOU2025:37)

Utredningens uppdrag är att lämna förslag på en reglering som säkerställer att de skattemedel som avsätts för skolan används till det medlen är avsedda för, det vill säga att finansiera driften av skolverksamheter. Utredaren ska exempelvis utreda och föreslå hur ett förbud mot vinstutdelning kan införas. Delbetänkandet presenterades 7 april 2025 med förslag att lagändringarna ska träda i kraft 1 juli 2027. Uppdraget ska

redovisas i ett slutbetänkande senast den 31 december 2025.

Utredning om ökade insatser för att motverka hedersrelaterat våld och förtryck i förskolan, skolan och fritidshemmet

Utredningen syftar till att förbättra skolväsendets förmåga att upptäcka och motverka hedersrelaterat våld och förtryck. Utredningen ska lämna sina förslag senast den 12 augusti 2026.

Förändrad lagstiftning och beslut

Skyldighet att lämna uppgifter till brottsbekämpande myndigheter

Gäller från: 1 april 2025

Förskolor är skyldiga att, både på eget initiativ och på begäran, lämna ut uppgifter till brottsbekämpande myndigheter såsom polis och åklagare. Det innebär ett utökat ansvar för förskolepersonal att identifiera och vidarebefordra information som kan vara relevant i brottsutredningar, samt ställer krav på tydliga rutiner och kompetens kring sekretesslagstiftning och informationshantering.

Slopat tillståndskrav för kamerabevakning

Gäller från: 1 april 2025

Förskolor får möjlighet att införa kamerabevakning utan att först söka tillstånd från Integritetsskyddsmyndigheten. Även om andra regler om integritet och behov av samtycke kvarstår, innebär detta en förenkling av processen.

Ny gymnasiereform, Gy25

Gäller från: 1 juli 2025

Reformen innebär att förskolenämndens uppdragsutbildning förlängs med en termin och ska omfatta nya kurser i enlighet med Komvux yrkespaket inom barn- och fritidsprogrammet, inriktning pedagogiskt arbete. Kursen Svenska 1 ska ingå i utbildningen, vilket innebär ett förkunskapskrav på godkända betyg i Svenska eller Svenska som andraspråk ÅK 9 eller motsvarande kurser.

Ändringar i förskolans läroplan: Skärmfrihet, läsning och rörelse

Gäller från: 1 juli 2025

Läroplanen för förskolan ändras så att verksamheten i huvudsak ska vara skärmfri för barnen. Det innebär att användningen av digitala skärmar ska minska i det pedagogiska arbetet. Samtidigt förstärks fokus på högläsning och fysisk aktivitet. Förskolorna behöver därför anpassa sina pedagogiska metoder, material och miljöer för att uppfylla de nya kraven, vilket även kan kräva fortbildning av personalen.

Ny socialtjänstlag

Gäller från: 1 juli 2025

Den nya socialtjänstlagen syftar till att modernisera och förenkla socialtjänstens arbete, bland annat med mer fokus på förebyggande insatser. För förskolan kan detta innebära förändrade rutiner i samverkan med socialtjänsten, särskilt när det gäller att uppmärksamma och stödja barn som far illa eller riskerar att fara illa. Förändringarna kan också påverka hur förskolan dokumenterar och anmäler oro för barns situation.

Skolor mot brott och satsningar på en tryggare förskola

Föreslås gälla från: 1 juli 2025

Regeringen har lämnat en lagrådsremiss med förslag om åtgärder för stärkt säkerhet i skolor. Förslaget är att alla skolor och förskolor ska ha en beredskapsplan och bedriva ett kontinuerligt beredskapsarbete. Detta innebär att förskolor måste införa strukturerade rutiner för hur olika kriser och säkerhetshot ska hanteras.

AI-förordningen

Gäller från: 2 augusti 2025 samt från 2 augusti 2026

AI-förordningen trädde i kraft 1 augusti 2024. Den avser främjandet av AI-utveckling inom EU och samtidigt hantering av risker med AI samt att säkerställa tryggheten för EU-medborgarna vid användning av AI. I augusti 2025 börjar förordningen gälla för AI för allmänna ändamål och i augusti 2026 för större delen av förordningen.

Professionsprogram för förskollärare, lärare och rektorer

Gäller från: 1 september 2025

Ett nytt professionsprogram införs i syfte att främja kompetensutveckling och stärka yrkesroller inom skolan. För förskollärare innebär detta en möjlighet till tydligare karriärvägar, mer systematisk vidareutbildning och ökad professionalisering. Det kan bidra till att höja yrkets status och kvaliteten i undervisningen, men ställer samtidigt krav på huvudmän att erbjuda deltagande och stöd.

Mottagandelagen - en ny lag för ordnat asylmottagande och effektivt återvändande

Gäller från: 1 oktober 2026

Införandet av dessa center riktar sig främst till personer i asylprocessen, men kan indirekt påverka förskolan om barn berörs. Förskolor kan behöva anpassa verksamheten för att ta emot barn med tillfällig eller osäker vistelse, vilket kan kräva extra stöd, språkresurser och samarbete med andra myndigheter.

Befolkningsutveckling och kapacitet

De senaste årens befolkningsprognoser visar på ett successivt minskande antal barn i åldern 1-5 år. Den negativa befolkningsutvecklingen i nämndens målgrupp har medfört lägre tilldelning av kommunbidrag utifrån demografi varje år sedan 2019. Födelsealen i Malmö minskar och ett antagande är därför att den nya befolkningsprognos som ska fastställas under 2025, kommer att visa på ytterligare minskning i åldersgruppen. Det

medför en fortsatt minskad resurstilldelning för förskolenämnden.

Förändringar i befolkningsunderlaget får direkta effekter på behovet av förskola och kräver kontinuerliga anpassningar av verksamhetens omfattning under och mellan budgetår. Här ingår de ständigt återkommande förändringarna av behovet mellan vår och höst med fler barn i verksamheterna under våren innan de äldsta barnen går vidare till grundskolan. Rådande läge ställer än större krav på nämndens omställnings- och anpassningsarbete när det gäller såväl bemanning som lokaler. Arbetet med att dimensionera verksamheten i förhållande till barnantalet behöver ske parallellt med att utvecklingsarbetet för att höja kvaliteten närmast barnen förstärks.

Den demografiska utvecklingen leder till behov av omställning av personal på förskolorna de närmaste åren. Detta i ett läge där det inom vissa sektorer i Malmö stad råder brist på kompetens. Nämndens samarbete med andra nämnder kring omställning är därför av stor vikt. Samtidigt är framtidens kompetensförsörjning inom välfärdssektorn en strategisk fråga för hela staden.

Samtidigt krävs långsiktigt hållbara förutsättningar för nämndens arbete med att öka andelen förskollärare och att samtliga barnskötare ska ha formell utbildning. Utvecklingen med ett minskat antal barn i förskoleålder påverkar generellt sett alla kommuner. Detta märks i nuläget i nämndens rekryteringsarbete genom fler sökande till lediga tjänster och skapar möjligheter att stärka kompetensen i förskolorna.

Inom ramen för nämndens lokalplanering har avvecklingar av lokaler tidigare lagts och flera nybyggnadsprojekt senare lagts i den senaste lokalbehovsplanen för att möta det minskande barnantalet. Utbyggnadsbehovet drivs dock framför allt av behovet av att ersätta platser i lokaler med tillfälliga bygglov och lokaler med brister samt att kunna erbjuda förskoleplatser i nya bostadsområden. Det är väsentligt att samhällsservice planeras in i ett tidigt skede och att förskolor ingår när nya bostadsområden byggs. Det är en viktig del i att bygga staden hel och att verka för ett lokalbestånd med ändamålsenliga lokaler som möter barnens behov i alla delar av staden.

I Malmö stads budget 2025 konstateras att de kommande årens kraftiga minskning av antal barn i förskoleålder ställer krav på nämndens lokalplanering. Inom ramen för detta ska staden under 2025 utreda möjligheterna att minska svängningarna i resurstilldelningen till kommunens förskolor. Nämnden ser detta som en viktig möjlighet för att skapa en jämnare och mer hållbar finansiering.

Det lagstadgade uppdraget att kunna bereda förskoleplats för alla kommunens barn är en grundläggande planeringsförutsättning. Nämnden behöver ha en inbyggd beredskap för att kunna ta emot barn i verksamheten i det fall fristående aktörer avvecklar verksamhet. Det får direkta följder för placeringsarbetet och intilliggande kommunala förskolor, samt påverkar kapacitetsbehovet.

Utöver detta finns en rad osäkerheter till följd av statliga utredningar och förslag som kan leda till ett ökat behov av förskoleplatser i delar av staden. Detta utifrån skollagens krav om att barn ska erbjudas förskola i den omfattning det behövs med hänsyn till föräldrarnas förvärvsarbete eller studier. Ett sådant förslag handlar om skärpta krav på deltagande i aktiviteter för personer som får försörjningsstöd. Vidare kan förslag på skärpta krav inom utbildning i svenska för invandrare (SFI) påverka vårdnadshavares behov av tillgång till förskola.

Den nya lagstiftningen kring mottagande- och återvändandecenter kan påverka förskolenämndens planering av kapaciteten om placeringen av center sker i Malmö. Nämnden har i yttrande fört fram att asylsökandes barns skyddslöshet och utsatthet är en central fråga och att förskola för dessa barn kan bli en avgörande kompensatorisk insats. Nämnden ser det som särskilt angeläget att Malmö stad hävdar barnens behov när det gäller etablering och utformning av asylboenden.

Förändring och utveckling av nämndens verksamhet

Här besvarar nämnden följande frågeställning:

- Vilka verksamhetsförändringar, effektiviseringar eller kvalitetsutveckling pågår eller planeras inom nämnden framöver? Beskriv även förändrade arbetssätt och/eller samarbete med andra som leder till förbättrad kvalitet och/eller minskade kostnader.

I detta avsnitt fokuserar nämnden på arbetet för att stärka förutsättningarna för förskolorna att leva upp till skollag och läroplan. Förskolenämndens fortsatta utvecklingsarbete för att stärka alla barns tillgång till en likvärdig förskola inleder avsnittet. Här behandlas olika aspekter av det långsiktiga arbetet för att kunna höja utbildningens kvalitet och minska skillnaderna i måluppfyllelse mellan förskolorna. Därefter följer det främjande och förebyggande arbetet tillsammans med andra nämnder och aktörer kring tidiga samordnade och gemensamma insatser för barnen i Malmö. Avsnittet avslutas med centrala förutsättningar och arbete för en stärkt likvärdighet genom styrning och ledning, kompetens, lokaler samt digitala strukturer och system.

Stärkt kvalitet och likvärdiga livschanser

Likvärdighetsarbetet handlar ytterst om att stärka kompetensen närmast barnen och förutsättningarna för rektor att ta ansvar för utbildningen. Med dessa delar på plats kan arbetet med läroplansuppdraget ges ytterligare förutsättningar att utvecklas. Huvudmannen behöver därför säkerställa att det finns kompetens och resurser på samtliga nivåer för att identifiera och kompensera för skillnader i barns förutsättningar. I detta sammanhang har nämnden ett särskilt fokus på förskolornas möjligheter att organisera barngrupperna på ett sätt som möter barnens behov. Det ingår också att säkerställa ändamålsenliga fysiska förutsättningar i form av lokaler och utemiljö som främjar likvärdigheten för alla barn.

Det är rektor som tillsammans med nära ledningsfunktioner och professionen har ansvaret för måluppfyllelsen i arbetet tillsammans med barnen. Nämnden som huvudman ska i sin tur säkerställa att förskolorna har de grundläggande förutsättningar som krävs för att nödvändiga utvecklingsinsatser ska få genomslag i utbildningen och hålla över tid.

Pågående nationella utredningar pekar på en ökad nationell styrning som ställer allt högre krav och förväntningar på förskolan både som skolform och som samhällsaktör. Nämndens arbete för att stärka kvaliteten behöver därmed ges långsiktiga förutsättningar att utvecklas. Det krävs både stärkta grundförutsättningar för varje förskola och specifikt riktade insatser till förskolor utifrån identifierade behov. En lärande kultur och kollegialt erfarenhetsutbyte är i detta sammanhang viktiga aspekter. Det förutsätter i sin tur förbättrade stödstrukturer och utvecklade sätt att samarbeta utifrån behoven i barngrupperna.

För att kunna möta utmaningarna både på kort och längre sikt ser nämnden att nya och innovativa sätt att leda och att arbeta med förskolornas förutsättningar behöver utvecklas. Innovationsarbetet behöver grundas i det systematiska kvalitetsarbetet och i en gemensam förståelse för förskolornas utmaningar och behov.

Det avtal för utbildning, lärande och forskning i samverkan mellan skola och akademi (ULF) som förskolenämnden ingått och som sträcker sig till 2035 skapar kontinuitet och lägger grunden för fortsatt utveckling på vetenskaplig grund inom förskoleområdet. Ett samarbetsområde handlar om musik i förskolan som pedagogiskt verktyg. Med början hösten 2025 sker en utveckling av samarbetet när det gäller AI som stöd till professionen i planeringen av undervisning.

Utbildningsnivån och kompetensen hos medarbetarna är en grundförutsättning för att förskolorna ska kunna genomföra sitt uppdrag. Tillgången till förskollärare är särskilt betydelsefull eftersom det är en förutsättning för pedagogisk ledning av arbetet närmast barnen. Även den pedagogiska personalens förmåga att omsätta läroplanen i utbildningen som helhet och att agera förebilder så att barns individuella utveckling främjas är avgörande. Nämndens arbete för att stärka kompetensen och förutsättningarna för ledning och styrning beskrivs längre fram i denna budgetskrivelse.

Prioriterade områden för huvudmannen inför kommande år är förskolornas värdegrundsarbete och barns språkutveckling. Ytterligare ett område handlar om att utveckla stödet till förskolorna när det gäller fysiska, sociala och pedagogiska lärmiljöer. Detta med fokus på tillgängliga lärmiljöer och barns behov av god omsorg, återhämtning och fysisk aktivitet. I de dialogmöten med barn som genomförts kopplat till denna budgetskrivelse lyfter barnen fram att det är viktigt att miljön är spännande och att få leka utomhus. När det gäller värdegrundsfrågorna framkommer i dialogerna att barnen och de vuxna på förskolan arbetar tillsammans för att lyssna på varandra och att vara öppna och intresserade av varandras intressen och åsikter.

I värdegrundsarbetet prioriteras även kommande år insatser för att stärka det förebyggande och främjande arbetet. Arbetet sker med särskilt fokus på hedersrelaterat våld och förtryck där samverkan med bland annat arbetsmarknads- och socialnämnden är viktig. Förskolenämnden ser även att dessa frågor behöver uppmärksammas i samverkan med Malmö universitet och andra lärosäten när det kommer till förskollärarytbildningen och pågående forskning.

Stödet till förskolorna i det språkutvecklande arbetet behöver prioriteras genom utveckling och implementering av gemensamma och evidensbaserade metoder. Modellen Eget Lärande Genom Språkstödjande Aktioner (ELSA-modellen) kommer att vara vägledande i det fortsatta arbetet. Metoden har tagits fram i samverkan med Göteborgs universitet och tio andra kommuner. Detta inom ramen för IFOUS, som är ett nationellt forsknings- och utvecklingsprogram.

Tiden tillsammans med barnen i förskolan och kontinuiteten i deras deltagande är en viktig faktor i det kompensatoriska arbetet. Genom regelbunden närvaro i förskolan får barnen utveckla sina språkkunskaper, sociala färdigheter och sin nyfikenhet att lära, vilket är avgörande för fortsatt skolgång och lika livschanser. Nämnden ser ett fortsatt behov av att utveckla gemensamma stödjande strukturer och rutiner för det närvarofrämjande arbetet i förskolorna.

Förskolornas närhet till barnen och deras vårdnadshavare ger en unik kunskap och insyn i barnets vardag. Det innebär en möjlighet att kunna bygga förtroende och legitimitet hos barnens vårdnadshavare för att främja barnets hälsa, utveckling, och lärande. Goda relationer och dialog med vårdnadshavarna kring barnens behov är en förutsättning i det kompensatoriska arbetet. Uppmärksamhet behöver i de kommande årens utvecklingsarbete riktas mot att stärka de lokala samverkansstrukturerna kring barn. Samverkansmodellen "Trygga barnet" stärker förutsättningarna för samverkan mellan förskola, socialtjänst, skola och hälso- och sjukvård utifrån de specifika behoven hos barnen på varje enskild förskola.

Den samlade måltidshantering som nu är implementerad ska stärka både kvaliteten för barnen i förskolorna och förutsättningarna för chefer och medarbetare. De kommande åren fortsätter utvecklingsarbetet i samverkan med exempelvis miljönämndens verksamhet. Här ingår bland annat stärkt medvetenhet om matens klimatpåverkan och hållbara transporter. Arbetet har tydliga kopplingar till Malmö stads arbete att nå nettonollutsläpp av växthusgaser till år 2030.

Nämnden har ett ansvar att fördela resurser efter barnens behov och förutsättningar. Som ett steg i att stärka förskolornas förutsättningar utreds för närvarande nämndens struktursättningsmodell, som är den del av nämndens resursfördelning som utgår från barnens socioekonomiska förutsättningar.

Tidiga och gemensamma insatser

Detta avsnitt inleds med utbildningsnämndernas och arbetsmarknads- och socialnämndens gemensamma arbete för goda uppväxtvillkor. Därefter följer en beskrivning av prioriterat utvecklingsarbete inom nämndens verksamhet.

Gemensamt arbete för goda uppväxtvillkor

Utbildningsnämnderna och arbetsmarknads- och socialnämnden ser strukturerad samverkan kring tidiga och gemensamma insatser som avgörande för likvärdiga uppväxtvillkor för barn och unga. Samverkan är också en grundläggande förutsättning för nämndernas arbete med tidiga och förebyggande insatser. Detta går i linje med nämndernas grunduppdrag och möter även intentionerna i den nya socialtjänstlagen. Stadens arbete med lokal utveckling och kraftsamlande insatser kommer även att bidra med strukturer för gemensamt arbete med barns och ungas uppväxtvillkor.

Nämnderna behöver ges långsiktigt hållbara förutsättningar för att kunna bibehålla och vidareutveckla samverkan. Tidiga insatser bidrar till en gynnsam utveckling för både barn, unga och vuxna och dessutom till att mer effektivt använda samhällets resurser för att undvika mer kostsamma insatser längre fram.

Gemensamma insatser behöver ges på den arena där barn, unga och vuxna befinner sig, exempelvis i förskola, skola och vuxenutbildning. Här är samverkan genom förskolesocionomer och skolsociala team exempel på arbete som initierats gemensamt för att bidra till att tidigt upptäcka barn och unga som befinner sig i början av en ogynnsam utveckling. Samverkansmodellen Trygga barnet, som ger barn och deras vårdnadshavare samordnat stöd i ett tidigt skede, kommer inför 2026 att vara implementerat på samtliga kommunala förskolor samt på ett antal kommunala grundskolor.

En kombination av god mödravård, ett bra föräldrastöd och en förskola av hög kvalitet stärker möjligheterna till social jämlikhet i staden. Den nära samverkan mellan förskolenämndens och arbetsmarknads- och socialnämndens verksamheter samt med externa aktörer kring de yngsta barnen är fortsatt prioriterat. Familjecentralerna är sedan länge en etablerad samverkansarena. Vidare sker samverkan kring bland annat Förfam, som innebär insatser för att främja familjehemsplacerade barns utveckling, lärande och hälsa i ett tidigt skede. Nämnderna behöver fortsätta att utveckla samarbetet mellan medarbetarna i förskolan och socialtjänsten.

Utvecklingsarbete inom nämndens verksamhet

Det är stor vikt att det inom staden som helhet och på lokal nivå finns tydliga förväntningar och goda förutsättningar för samverkan mellan kommunens förskolor och andra myndigheter och samhällsfunktioner. Utvecklingsarbete kring lokal utveckling och kraftsamlande insatser innebär nya möjligheter samtidigt som det ställer krav på förskolenämnden att resurssätta arbetet.

Arbetet på de öppna förskolorna och i familjecentralerna är av fortsatt stor vikt för att främja barn och familjers hälsa och välmående. Detta är centrala arenor för att sänka trösklarna in i förskolan, vilket även skapar förutsättningar i arbetet för att öka andelen barn i förskolan. Samarbete mellan de öppna förskolorna och förskolor i närområdet är en angelägen del i utvecklingsarbetet.

Under 2025 öppnar två nya familjecentraler vilket innebär att det finns totalt nio familjecentraler. Vidare finns två öppna förskolor som inte är knutna till familjecentral. Den utökning som skett sedan förskolenämndens ansvar trädde i kraft har varit ett viktigt bidrag i stadens strävan att möta behoven av förebyggande och främjande insatser till barn och vårdnadshavare i Malmö. Samtidig ställer utbyggnaden stora krav på kompetens, ledning och resurser. En utmaning är även Region Skånes förutsättningar att bidra med långsiktig finansiering. Den fortsatta planeringen av en eventuell fortsatt utbyggnad av familjecentraler behöver ske i relation till samtliga av stadens

gemensamma förebyggande insatser. De ekonomiska aspekterna behöver tydligt vägas in i stadens vidare planering.

Främjande och förebyggande insatser i de öppna förskolorna kan vara särskilt gynnsamma för nyanlända familjer med små barn. Långsiktig finansiering för den samverkan som bedrivs genom Idéburen Offentlig Partnerskaps-samverkan (IOP) kring träning i svenska språket för utrikesfödda föräldralediga behöver säkerställas. Detta för att ge vårdnadshavare, särskilt kvinnor, större egenmakt och förutsättningar till etablering på arbetsmarknaden. Även det samverkansprojekt för utrikesfödda kvinnors etablering på arbetsmarknaden som bedrivs på öppna förskolan tillsammans med arbetsmarknads- och socialnämnd och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, under ledning av Sveriges kommuner och regioner, SKR, behöver ges förutsättningar att fortsätta

Huvudmannens uppdrag enligt skollagen innebär en skyldighet att arbeta aktivt för att nå de barn som inte tar del av förskolan. Det finns nu etablerade strukturer för att förskolenämnden ska kunna ta sitt ansvar utifrån skollagskraven om fler barn i förskola. Två bärande processer är riktade platserbjudanden till nyanlända barn i åldern 3–5 år och ett brett uppsökande samverkansarbete med civilsamhället och andra aktörer gentemot samtliga barn i åldern 0–5 år. Förskolenämndens breda uppsökande arbete utformas för att särskilt nå fram till barn som skulle ha stor nytta av förskola, till exempel nyanlända barn och barn som växer upp med socioekonomiska utmaningar. För barn som talar annat modersmål i hemmet är det särskilt viktigt att få utveckla kunskaper i svenska språket inför deras fortsatta skolgång. För att säkra arbetet krävs att det finns resursmässiga förutsättningar för ett fortsatt systematiskt och långsiktigt arbete.

Genom uppsökande arbete av föreningsbaserade förskolelotsar med lokal förankring får nämnden kännedom om utmaningar som kan påverka familjer att avstå förskola. Ekonomisk utsatthet, bristande tillit till myndigheter och låg kännedom om förskolans betydelse för varje barn är exempel på sådana utmaningar. Arbetet sker genom dialog och bidrar till tillitsfulla relationer med vårdnadshavare vilket kan öka barnens närvaro i förskolan. Tillitsfulla relationer kan också bidra till att vårdnadshavaren får ett ökat förtroende för socialtjänst och samhället i stort. Det uppsökande arbetet är fortsatt centralt för att kunna nå ut till de som står längst från förskolan.

Stärka förutsättningar för ledning och styrning

Inför år 2026 och kommande år är det av strategisk betydelse att bygga en långsiktigt hållbar ledningsorganisation. Detta för att ytterligare stärka både det pedagogiska utvecklingsarbetet på varje förskola och arbetsmiljön för medarbetarna.

Förutsättningarna för rektors uppdrag att leda och samordna det

pedagogiska arbetet står fortsatt i fokus. Det handlar om att tydliggöra förväntningarna och skapa utrymme för rektor att utföra sitt uppdrag. Här ingår att definiera vilka ledarhandlingar som krävs för uppdraget och i förhållande till barnens behov i Malmö stads förskolor. En översyn pågår av förutsättningarna för rektorsområdenas ledningsfunktioner. Inom ramen för detta tydliggörs rektors pedagogiska uppdrag i Malmös kontext samt uppdraget för stärkt likvärdighet i rektorsområdet. Inriktningen är att utöka chefsmandatet för biträdande rektor förskola så att det omfattar personal, ekonomi och verksamhet.

På nationell nivå har rektors uppdrag uppmärksammats genom utredning om hur rektorers förutsättningar kan förbättras. Detta arbete har tydliga kopplingar till det nationella professionsprogrammet och knyter an till stadens utvecklingsarbete kring chefers förutsättningar där bland annat antalet medarbetare per chef ingår. Kommunfullmäktige har i maj 2025 beslutat om att införa ett riktmärke om högst 30 medarbetare per chef i stadens nämnder. Antal medarbetare per chef är en av aspekterna som vägs in i nämndens översyn av förutsättningarna för rektor och biträdande rektor. Riktmärket med 30 medarbetare per chef i kombination med ett utökat chefsmandat för biträdande rektor förskola kommer att innebära ökat resursbehov.

Parallellt pågår enligt beslut under våren 2025 utveckling av rektorsområdenas organisering, vilket lägger grunden för arbetet med stärkt likvärdighet. Utgångspunkten är att stärka förutsättningarna dels för rektor och lokal ledning att ge alla barn likvärdig tillgång till en förskola med god kvalitet. Utöver detta syftar arbetet till att utveckla förmågan att anpassa ledarresurser och stödfunktioner efter förskolornas aktuella behov.

Stärka kompetensen

Förskolenämndens kompetensförsörjningsplan utgår ifrån att andelen förskollärare på varje förskola ska vara minst 30 procent. Nämndens uppföljningar av kvaliteten i stadens förskolor visar dock att detta inte är tillräckligt sett till barnens behov i Malmö. Arbetet för att höja andelen förskollärare kräver därför stärkta resursmässiga förutsättningar.

Kompetensförsörjningsplanen har vidare inriktningen att alla barnskötare ska ha en formell utbildning. Bedömningen är att detta arbete är på god väg. Genom nämndens samarbete med gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden kring uppdragsutbildningen för barnskötare fortsätter arbetet nästa år.

Samverkan med universitet och gymnasie- och vuxenutbildning är viktigt både för nämndens arbete med kompetensutveckling och för att kunna fortsätta att nyrekrytera förskollärare och utbildade barnskötare. Här ingår även utveckling av verksamhetsförlagd utbildning (VFU) och flexibla varianter av vidareutbildning för förskollärare. Vidare ingår utveckling av arbetsplatsförlagt lärande (APL) för barnskötare.

Både arbetet med kompetensförsörjning och kompetensutveckling ska utgå

och fördelas utifrån barnens behov och förskolornas förutsättningar. Nämnden behöver fortsätta arbetet med riktade insatser genom kompetensutveckling kring medarbetarnas yrkessvenska och förskolans värdegrund. Detta både för att stärka den didaktiska kompetensen i mötet med barnen och för att stärka medarbetarnas egna förutsättningar.

Nämnden vill framhålla vikten av att kunna fortsätta att stärka förutsättningarna för kompetensutveckling av befintliga medarbetare utan att kontinuiteten i verksamheten påverkas. Det finns bland annat goda erfarenheter av att använda utbildningsvikarier för de medarbetare som deltar i kompetensutveckling i yrkessvenska inom ramen för språkutvecklande arbetsplatser. Externa medel har möjliggjort detta utvecklingsarbete. Det är framöver av central betydelse att nämnden har långsiktigt hållbara förutsättningar att finansiera denna form av riktade kompetensutvecklingsinsatser.

Under 2025 möjliggörs uppdragsutbildning för ledningsfunktioner kring arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck i samverkan med Malmö Universitet av tilldelning ur kommunstyrelsens anslag till förfogande för kompetensutvecklingsinsatser. Även denna form av kompetensutveckling ställer krav på långsiktighet när det gäller finansieringen.

Det är av stor betydelse att utveckla lättillgängliga och strukturerade lärmiljöer för både medarbetare, chefer och utbildningsanordnare. Malmö stads lärplattform Malmö Lär är ett viktigt verktyg i nämndens arbete för att stödja kompetensutveckling i digital form. Det kommer dock att krävas inledande arbetsinsatser och tillskott av resurser under de närmaste åren.

För att särskilt uppmärksamma erfarna och skickliga medarbetare inom de yrkesgrupper som verkar nära barnen är lönesatsningar viktiga både för att behålla och attrahera. När lönesatsningar görs inom förskolenämndens verksamhet omfattas stora yrkesgrupper såsom barnskötare och förskollärare vilket kräver budgetmässiga förutsättningar för att kompensera för ökade lönekostnader.

Nämndens arbete för att stärka förutsättningarna för medarbetarnas och chefernas arbetsmiljö behöver även fortsättningsvis ha hög prioritet. Det har strategisk betydelse för att minska sjukfrånvaron. Arbetet har ett hälsofrämjande fokus där friskfaktorer utgör en viktig del. Nämndens arbete baseras på organisatoriska friskfaktorer i den avsiktsförklaring som Sunt arbetsliv (Sveriges kommuner och regioner tillsammans med arbetsmarknadens parter) har när det gäller friskare arbetsplatser. Friskfaktorerna är identifierade inom forskning och handlar bland annat närvarande ledarskap, god kommunikation på arbetsplatsen och delaktighet och möjlighet att påverka beslut. Vidare ingår ett välfungerande systematiskt arbetsmiljöarbete och rehabiliteringsarbete.

Det nationella professionsprogrammet, som träder i kraft i september 2025, ställer krav på nämndens verksamhet de kommande åren. Programmet bygger på en nationell struktur för kompetensutveckling och bidrar med ett nationellt meriteringssystem. Det väntas stärka förutsättningarna för

professionens karriär i barngrupp och skapar därmed möjligheter i nämndens kvalitetsarbete. Här bör särskilt programmets betoning på att organisera för kollegialt lärande inom en professionell lärandegemenskap lyftas fram liksom möjligheter att göra karriär inom yrket för att främja att medarbetare stannar kvar i arbetet nära barnen. För att möta programmets förväntningar behöver nämnden utveckla strategier och samordningen inom organisationen. Vidare behöver samverkan med universitet och andra lärosäten fördjupas.

Förskolors fysiska miljö som kvalitetsfaktor

Förskolans inne- och utemiljö är en central kvalitetsfaktor och utformningen kan både skapa möjligheter och begränsningar i utbildningen. Utifrån läroplanen ska miljöerna vara tillgängliga för alla barn och inspirera till samspel och ett utforskande av omvärlden. De ska stödja barnens utveckling, lärande, lek och kommunikation. Lokaler som är anpassade och tillgängliga för alla barn är därmed en förutsättning för att den pedagogiska personalen ska kunna planera arbetet och organisera barngrupper utifrån barns eller barngruppers behov. Samtidigt som förskolornas fysiska miljö ska skapa förutsättningar för utbildningen finns det i dagsläget inget nationellt regelverk som kan säkerställa förutsättningarna för att kunna uppfylla skollagens och läroplanens redan högt ställda krav på utbildningen.

Förskolenämnden vill betona betydelsen av ett fortsatt kompensatoriskt arbete med ändamålsenliga lokaler och en stabil planering av stadens samhällsservice. Utvecklingen i utbyggnadsområden kräver nya förskoleplatser för att möta efterfrågan trots minskande befolkningsutveckling. En förskolas geografiska placering är viktig i arbetet med att bygga staden hel. Detta då placeringen kan möjliggöra att barn från olika delar av staden och med olika socioekonomisk bakgrund möts inom ramen för utbildningen. I arbetet med befintligt lokalbestånd är det angeläget att ändamålsenliga förskolelokaler i socioekonomiskt sårbara områden kan prioriteras som ett led i det kompensatoriska uppdraget.

Även om befolkningsprognosen är en central utgångspunkt i lokalplaneringen behöver även statusen inom det befintliga lokalbeståndet vägas in i analyserna om behovet av lokalförändringar och investeringar. Inom det befintliga lokalbeståndet finns fortfarande ett flertal lokaler med brister i den fysiska miljön, som innebär att lokalerna inte är fullt ändamålsenliga för verksamheten. Detta trots att det byggts ett stort antal nya förskolor under de senaste tio åren. Kvalitativa och ändamålsenliga förskolemiljöer både vad gäller lokaler och tillhörande utemiljöer är av stor betydelse.

För förskolenämnden är en fortsatt avvecklingsplanering angelägen utifrån arbetet med kvalitativa och ändamålsenliga förskolemiljöer, men också för att kunna balansera den samlade lokalkapaciteten i förhållande till de nya förskolor som planeras. I planeringen finns även lokaler med tillfälliga bygglov som inte går att förlänga och som därmed måste avvecklas.

Inom ramen för nämndens strategiska arbete avvecklas under 2025 nio

lokaler motsvarande cirka 460 förskoleplatser. Vidare genomförs en tillfällig stängning för om- och tillbyggnad. 260 av dessa platser finns i lokaler med tillfälliga bygglov. Under året öppnas Traktorns förskola i Elinelund med cirka 160 platser.

För 2026 pågår planering för avveckling av ytterligare cirka 220 platser i lokaler med tillfälliga bygglov som inte kan förlängas. Ytterligare lokaler kommer att bli aktuella för avveckling för att justera kapaciteten i förhållande till befolkningsutvecklingen. I början av 2026 kommer Brages förskola med 160 platser att öppna i Hyllie.

Lokalkostnadsutvecklingen är en utmaning för förskolenämnden. Nya lokaler är mer kostsamma, framför allt de första åren. Lokaler som avvecklas har ofta betydligt lägre hyra. Minskat barnantal och därmed minskat kommunbidrag försvårar situationen. Förändringar i det fristående beståndet påverkar också nämndens lokalplanering, både på kort och lång sikt. Det behöver finnas utrymme i den samlade kapaciteten för att kunna hantera oförutsedda händelser i befintligt lokalbestånd både inom kommunal och fristående verksamhet. Förskolenämnden vill betona nödvändigheten i att staden tar ett gemensamt ansvar när det gäller finansieringen av ändamålsenliga lokaler för de yngsta Malmöborna.

Digitala strukturer och system

Digitaliseringsarbetet inom nämndens verksamheter kräver både ett stadsgemensamt fokus, långsiktiga planeringsförutsättningar och medvetna satsningar för att på sikt skapa möjligheter till effektivisering och ökad kvalitet. Förskolenämnden delar flera behov och utmaningar med de andra utbildningsnämnderna och övriga nämnder. Det handlar exempelvis om processer för säker hantering av data inom och mellan förvaltningar och om att öka den digitala kompetensen hos medarbetarna. Samtidigt har förskolan specifika utmaningar och behov knutet till sin särart som behöver bevakas i upphandlingar och utvecklingsprocesser inom staden och på nationell nivå.

Digitaliseringsarbetet ska stödja verksamhetsutveckling i hela organisationen. Det finns ett behov att utveckla en systemmiljö som lägger grunden för effektivisering och nya innovativa arbetssätt på alla nivåer i organisationen men också ett kontinuerligt förbättringsarbete för att stärka förskolornas förutsättningar att använda digitala verktyg i utvecklingen av utbildningen. Det fortsatta arbetet med implementeringen av en modern systemmiljö sker i samverkan med de andra utbildningsnämnderna. Utifrån skollagens och läroplanens krav på utbildningen ser nämnden ett behov att säkerställa basnivån för förskolorna både när det gäller digitala verktyg och den pedagogiska personalens grundkompetens inom området.

Med direkt koppling till kvaliteten i utbildningen har ett arbete påbörjats för implementering av ett nytt och ändamålsenligt stöd för dokumentation kring ärenden som rör barn i behov av särskilt stöd och kränkningar av barn. Det fortsatta implementeringsarbetet kommer att kräva omfattande stödresurser och kompetensutvecklingsinsatser under 2026 och kommande år.

Utifrån ett medborgarperspektiv innebär digitaliseringen möjligheter till långsiktigt ökad tillgänglighet och förstärkt service. När det gäller samarbetet med vårdnadshavarna fortsätter utvecklingen av plattformen för vårdnadshavarkommunikation som ett led i att säkerställa ett likvärdigt digitalt stöd utifrån barnens och vårdnadshavarnas behov.

I syfte att höja kvaliteten i det stöd som förvaltningens övergripande stödfunktioner ger verksamheten har ett arbete med införande av nytt digitalt system för hantering av stöd och support påbörjats. Utifrån ett användar- och säkerhetsperspektiv fortsätter den påbörjade övergången till nya digitala lösningar kring säker inloggning, e-signering och säker digital kommunikation.

Kommunbidrag

Här besvarar nämnden följande frågeställningar:

- Vilka ekonomiska effekter kan uppnås till följd av förändrat arbetssätt/ samarbete med andra på kort och lång sikt?
- Vilka förändringar som innebär ökade kostnader eller lägre intäkter kommer att påverka nämndens verksamhet 2026? Vilken effekt får detta på nämndens behov av kommunbidrag?
- Vilka förändringar pågår eller planeras inom nämndens verksamhet som innebär minskade kostnader eller högre intäkter? Vilken effekt får detta på nämndens behov av kommunbidrag?

Sedan förskolenämnden fick ansvaret för den kommunala förskoleverksamheten i Malmö stad har målet varit att årligen höja grundbeloppet för att skapa förutsättningar för utveckling av verksamhetens kvalitet. Detta har möjliggjorts genom ökade kommunbidrag och statsbidrag såväl som genom ett ständigt arbete med att fördela och använda resurserna optimalt där barnets bästa är vägledande. En långsiktigt hållbar finansiering är en förutsättning i det fortsatta arbetet.

En löpande grundförutsättning i nämndens planeringsarbete är att kontinuerligt anpassa kapacitet och organisation till antalet barn i verksamheten. Trots det ständigt pågående arbetet i de kommunala förskolorna med att dimensionera verksamheten utifrån behovet står förskolenämnden inför fortsatt omfattande strukturella utmaningar. De ekonomiska effekterna av en negativ befolkningsutveckling måste vägas samman med den ekonomiska utvecklingen på andra områden såsom ökande lokalkostnader och minskad statsbidragstilldelning. Följden kan annars bli att nämndens grundbelopp inte kan höjas vilket begränsar förutsättningarna att fortsätta att stärka kvaliteten.

Vilka förändringar som innebär ökade kostnader eller lägre intäkter kommer att påverka nämndens verksamhet 2025? Vilken effekt får detta på nämndens behov av kommunbidrag?

De statsbidrag som riktas till förskolan förväntas minska ytterligare år 2026. Regeringen aviserar en reduktion av ramen för kvalitetshöjande åtgärder med 300 mnkr, vilket skulle innebära lägre intäkter för förskolenämnden med cirka 13 mnkr. Detta givet att statsbidraget fördelas enligt samma principer som tidigare år. Om den senaste aviseringen blir verklighet skulle det innebära att förskolenämndens intäkter avseende riktade statsbidrag minskat sedan 2024 med cirka 24 mnkr.

Lokalkostnaderna för de kommunala förskolorna bedöms öka med 26 mnkr mellan 2025 och 2026, vilket även påverkar lokalkostnadsersättning till de fristående verksamheterna. Detta trots att nämnden löpande arbetar med att anpassa lokalbeståndet efter den demografiska utvecklingen med ett minskat antal barn i nämndens målgrupp. De förskolelokaler som avvecklas har ofta förhållandevis låga hyror.

Den nya mottagandelagen innehåller bestämmelser om mottagnings- och

återvändandecenter för asylsökande. Om Malmö blir aktuellt för etablering kan efterfrågan på förskoleplats i vissa områden öka, volymerna är i dagsläget dock oklara. Kostnaden uppgår till mellan 170 och 500 tkr per plats och år beroende på om det är en ordinarie förskoleplats alternativt en plats i specialverksamhet. Blir detta aktuellt i Malmö behöver en finansieringslösning tas fram både för direkta och indirekta kostnader.

Kostnadsberäkningen i underlaget kopplat till kommunfullmäktiges beslut om riktmärke på maximalt 30 medarbetare per chef visar på ökade kostnader för förskolenämnden med 21 mnkr, vilket motsvarar 19 chefer. Utebliven kompensation för dessa ökade kostnader riskerar att försämra förskolornas ekonomiska förutsättningar.

Regeringens förslag inom beredskapsområdet innebär att kommunala huvudmän förväntas ha en avsevärt högre förmåga vad gäller beredskap för avbrott i den offentliga måltidsverksamheten. Dessutom ett utökat ansvar vad avser samordning och kommunikation gentemot de fristående förskolorna, krav på utbildningar och övningar och anvisning av skyddsrum. På skolsäkerhetsområdet därtill krav kopplat till beredskapsplaner för att hantera våldssituationer och obehöriga personer. Sammantaget kan dessa krav komma att omfatta utbildning av personal, övningar och samverkan med andra aktörer, vilket kräver både tid och resurser. Det behöver bli tydligt vilka delar i beredskapsarbetet som förväntas genomföras och bekostas av nämnden samt vad som kommer att hanteras stadsövergripande. Om nämndens uppdrag utökas behöver ekonomisk kompensation ske.

Det nationella professionsprogrammet förutsätter att förskolornas medarbetare kan delta i utbildning och i meriteringsprocesser, vilket fordrar finansiering av både utbildning och vikariekostnader. I det fall finansiering via statsbidrag eller andra externa medel uteblir får det stor inverkan på förskolornas ekonomiska utrymme.

Förskolenämndens arbete för att stärka digitala strukturer och system väntas medföra ett utökat resursbehov de kommande åren. Det gäller inte enbart inköp av verksamhetssystem utan nämnden behöver även kunna tillgodose en organisation som kan stödja arbetet med implementering och drift.

Vilka förändringar pågår eller planeras inom nämndens verksamhet som innebär minskade kostnader eller högre intäkter? Vilken effekt får detta på nämndens behov av kommunbidrag?

Förskolenämnden arbetar kontinuerligt för att optimalt använda det kommunbidrag som tilldelats. Vid kostnadsminskningar eller ökade intäkter används det tillkommande ekonomiska utrymme för att stärka kvaliteten närmast barnen och därför väntas ingen påverkan på kommunbidraget.

Vilka ekonomiska effekter kan uppnås till följd av förändrat arbetssätt/samarbete med andra på kort och lång sikt?

Samarbetet med servicenämnden kring kostnadseffektiva arbetsprocesser kopplat till nya förskolor fortsätter. Detta med syfte att sänka

investeringsutgifterna vid nybyggnationer.

Samordnade insatser tidigt i barns liv bidrar till långsiktigt hållbara samhällsekonomiska effekter för hela staden. Tidiga och gemensamma insatser tillsammans med andra nämnder, myndigheter och civilsamhälle bidrar till en gynnsam utveckling för barnen och till att använda stadens resurser på ett sätt som undviker mer kostsamma insatser längre fram.

Riktade statsbidrag och övriga bidrag

Riktade statsbidrag

RIKTADE STATSBRIDRAG, benämning/ ändamål	Ansvarig myndighet/ bidragsgivare	Prognos 2025	Prognos 2026
Maxtaxa förskola/fritidshem	Skolverket	36 040	36 000
Kvalitetshöjande åtgärder	Skolverket	131 709	119 000
Lärarlönelyftet	Skolverket	4 165	4 165
Omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds	Skolverket	2 303	2 300
Asylsökande barn i förskola/skola	Migrationsverket	1 500	1 500
Statsbidrag flyktingar	Migrationsverket	1 400	1 400
Övriga riktade bidrag			
RIKTADE STATSBRIDRAG	Summa	177 117	164 365

Övriga bidrag

ÖVRIGA BRIDRAG, benämning/ ändamål	Ansvarig myndighet/ bidragsgivare	Prognos 2025	Prognos 2026
Momsbidrag	Skatteverket	33 144	33 000
Nystartsjobb	Arbetsförmedlingen	6 000	6 000
Lönebidrag	Arbetsförmedlingen	5 000	5 000
Verksamhetsförlagd utbildning (VFU)	Universitet/Högskolor	850	850
Social samfond	Stiftelse	1 400	1 400
Skolmjölksstöd	Jordbruksverket	900	0
Övriga bidrag		1 000	1 000
ÖVRIGA BRIDRAG	Summa	48 294	47 250

Statsbidragen avser riktade statsbidrag för olika insatser varav fyra av statsbidragen kommer från Skolverket och två från Migrationsverket.

Enligt statens budgetproposition för 2025 förväntas de riktade statsbidragen minska ytterligare år 2026. Regeringen aviserar att ramen för kvalitetshöjande åtgärder från och med 2026 reduceras med 300 mnkr. Detta skulle innebära minskade statsbidrag för förskolenämnden med cirka 13 mnkr.

Jordbruksverket förändrar från och med hösten 2025 upplägg och regler för skolmjölksstödet till förskola och skola. Framöver kommer skolprogrammet utökas och omfatta stöd för både mjölk och frukt. Förändringen innebär dock att stödet till förskola inte längre omfattas i det nya programmet med följden att nämndens bidragsintäkter bedöms minska med cirka 900 tkr.

Begäran om investeringsram

Investeringsram

Begäran om investeringsram 2026 samt plan för 2027-2031 (belopp i tkr)

Investeringstyp	Begäran 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030	Plan 2031
Inventarier vid nybyggnation och förbättringar i inne- och utemiljö på befintliga förskolor	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000
Summa investeringsram	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000

Förskolenämnden har behov av en investeringsram på 30 mnkr under 2026. Nämnden planerar att investera 16 mnkr i inventarier i samband med nybyggnationer. Förbättringar i inne- och utemiljö på befintliga förskolor bedöms uppgå till 12 mnkr. Det omfattar investeringar i reparationer och standardhöjande underhåll samt förbättringar av befintliga förskolors utemiljöer. Resterande 2,0 mnkr planeras att användas av utbildningsområdena som erhåller 0,5 mnkr vardera.

Investeringsbeloppen för åren 2027 till 2031 går i linje med kommunfullmäktiges investeringsplan för förskolenämnden. Under perioden 2026 till 2031 planeras totalt cirka 18 nya förskolor färdigställas, vilket påverkar investeringsvolymen. Budgeteringen för förbättringar i förskolors inne- och utemiljöer ligger konstant över tidsperioden. I de fall planerade nybyggnationer försenas eller flyttas mellan åren kan behovet av investeringsramen förändras. Bedömningen är att effekter av ny befolkningsprognos kommer att innebära behov av omprioriteringar, vilket innefattas i höstens arbete med ny lokalbehovsplan.

Beståndet av befintliga förskolor blir också äldre, vilket leder till ett ökat renoveringsbehov av det som ligger utanför fastighetsägarens ansvar. Ventilations- eller bulleråtgärder är exempel på detta, som ofta förädlas av miljöförvaltningens beslut. Vidare görs insatser för att förbättra säkerheten på förskolorna även de kommande åren och detta är fortsättningsvis ett viktigt arbete för nämnden.